

Ministerie van Infrastructuur & Milieu
t.a.v. de minister mw. Drs. M.H. Schultz-Verhagen
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Datum : 13 september 2016

Onderwerp : reactie Omgevingsbesluit

Geachte Minister,

In navolging van de Commissie Elverding spreekt het OB op diverse plekken over het betrekken van burgers en maatschappelijke organisaties ter verbetering van de kwaliteit en legitimiteit van het besluitvormingsproces. Het eindrapport *Inspraak Nieuwe Stijl* stelde al vast dat de verschuiving van proceduredenken naar procesdenken onomkeerbaar is. Sindsdien is in diverse rapporten van o.a. de WRR¹, het Planbureau², het NSOB³ en het SCP⁴ het belang hiervan onderschreven. We onderschrijven het pragmatische uitgangspunt, licht waar het kan, zwaar waar het moet. Burgerparticipatie raakt de kern van de democratie en is dan ook een zeer belangrijk thema voor het parlement.

Opmerkingen over het Omgevingsbesluit

U geeft in het OB aan dat niet alle partijen de benodigde kennis in huis hebben om het participatieproces goed vorm te geven (p. 121).

In de Nota van Toelichting staat dat de handreiking burgerparticipatie nog moet worden opgesteld met VNG, IPO, Unie van waterschappen, de milieuorganisaties en VNO-NCW. Daarnaast stelt u (p. 143) dat "Dit besluit geeft het bevoegd gezag en eventueel initiatiefnemer de ruimte om, binnen de gestelde waarborgen vanuit de wet, het participatieproces naar eigen inzicht in te vullen. Zo worden er geen nadere eisen gesteld aan de wijze van kennisgeven en de wijze waarop participatie wordt ingericht. "

Hierover hebben we de volgende opmerkingen :

- De handreiking is de regulering van participatie in de Omgevingswet. Nu deze op een later tijdstip volgt, kan het parlement een essentieel onderdeel van het Omgevingsbesluit niet toetsen
- Burgers en maatschappelijke organisaties worden bij het ontwerp van de handreiking vertegenwoordigd door milieuorganisaties. Voor de borging van draagvlak bij de burger is het belangrijk een breder palet aan maatschappelijke organisaties uit te nodigen.

---

¹ http://www.wrr.nl/fileadmin/nl/publicaties/PDF-Rapporten/Vertrouwen_in_burgers.pdf

² http://www.pbl.nl/sites/default/files/cms/publicaties/Signalenrapport_web.pdf

³ <https://www.duurzaamdoor.nl/sites/default/files/Leren-door-doen.-Overheidsparticipatie-in-een-energieke-samenleving..pdf>

⁴ https://www.scp.nl/Publicaties/Alle_publicaties/Publicaties_2016/Niet_buiten_de_burger_rekenen

- Marktpartijen en (semi-)publieke organisaties met minder capaciteiten of ervaring op het gebied van participatie kunnen veel baat hebben bij een duidelijke richtlijn op dit gebied

Opmerkingen over de visie

Nederland is niet het enige land waar sociaal-politiek risicomanagement nodig is voor projecten met een grote impact, zoals infra- en energietransitieprojecten. In de meeste Angelsaksische landen is voor deze projecten een *Social Impact Assessment* wettelijk verplicht om deze risico's voor investeerder, projectontwikkelaar, overheid en burger te minimaliseren. Dit gebeurt door de positieve impacts voor belanghebbenden te optimaliseren en de negatieve te mitigeren, in een geloofwaardig en professioneel consultatieproces.

Gezien de positieve ervaringen in de Angelsaksische landen, is de SIA inmiddels wettelijk verplicht in diverse landen elders in de wereld, en voert de Wereldbank een actief beleid dit voor *high risk contexts* uit te breiden. De SIA is vigerend beleid voor Nederlandse bedrijven als Shell, ABN, ING en de Rabobank. In de bijlage treft u een uitgebreide opsomming aan.

Voorstel tot verbetering van het element burgerparticipatie in het OB

Om burgerparticipatie effectief, doelmatig en legitiem in het Omgevingsbesluit te verankeren stellen we voor

- Te komen tot een algemene, opschaalbare en pragmatische richtlijn burgerparticipatie, gebaseerd op algemene inzichten, ervaringen en best practices, zoals die binnen procesmanagement, SOM en SIA en binnen toegepaste, zoals de IPAT methode (infrastructuur) en de handleiding participatieplan (windenergie)
- De AMVB pas dan finaal te maken wanneer consensus bestaat over een pragmatische en doelmatige participatiemethode, passend bij de Nederlandse context

Voor een toelichting zijn we uiteraard gaarne bereid.

Tot slot moet nog worden opgemerkt dat voor de ondertekening van deze reactie deze door een aantal gezaghebbende experts wel wordt onderschreven, maar dat zij deze niet kunnen ondertekenen om politieke redenen.

We wensen u veel succes met de voortzetting van dit proces.

Hoogachtend,

1. Eelco de Groot, TU Delft (contactpersoon) e.o.degroot@tudelft.nl
2. Prof. Dr. Frank Vanclay, Rijks Universiteit Groningen
3. Prof. Dr. Ernst ten Heuvelhof, TU Delft
4. Dr. Ir. Bert Enserink, TU Delft
5. Alex Sheerazi, Buro De Steeg
6. Frans Werter, Buro De Steeg
7. Mark in 't Veld, Tauw Consultancy
8. Elly Rijnierse, Cordaid

Bijlage : achtergrondinformatie Social Impact Assessment

De SIA is een internationaal aanvaarde en beproefde methode en

1. Wetgeving: SIA's wettelijk verplicht bij complexe projecten met een grote impact op de omgeving
  - a. Westerse wereld : o.a. in de USA, Australië, Canada en de UK
  - b. Afrika: o.a. Sierra Leone, DRC, Guinée, Tsjaad, Sudan
2. Internationale standaarden

Banken : De Social Impact Assessment is een internationaal aanvaard concept dat wordt gehanteerd door financiële instellingen voor de financiering van grote complexe infrastructurele en industriële projecten :

De leidende performance standaard komt van de IFC/WB. Deze wordt elke 5/6 jaar onderhandeld met een brede internationale afvaardiging van publieke sector, private sector en civil society. De standaard kan hier worden gevonden :

http://www.ifc.org/wps/wcm/connect/topics_ext_content/ifc_external_corporate_site/ifc+sustainability/our+approach/risk+management/performance+standards/environmental+and+social+performance+standards+and+guidance+notes

Die van de EBRD zijn min of meer hetzelfde, en uitgebreid : <http://www.ebrd.com/who-we-are/our-values/environmental-and-social-policy/performance-requirements.html%20>

Hetzelfde geldt voor de EIB en ontwikkelingsbanken in Afrika, Azie en Latijns America. Links kan ik op verzoek toesturen.

Commerciële banken als ING en ABN zijn lid van Equator, hun SIA is ook een directe afgeleide van de IFC PS : <http://www.equator-principles.com/>

Olie en mijnbouw industrie : De Social Performance standard van Shell niet publiek, maar deze is gebaseerd op o.a. de IFC PS. Oliekoepel IPIECA, waarvan Shell, Exxon, Total etc lid zijn hanteert sinds de jaren '90 al een SIA : <http://www.ipieca.org/topic/social-responsibility/managing-social-risks-and-impacts#ti2422>

Mijnbouwbedrijven hebben in het algemeen een grote impact op lokale stakeholders nodig, hebben soms reputatie issues en lopen daarom voor in SIA. Hun policies zijn vaak publiek; bijv Anglo America <http://www.angloamerican.com/sustainability/communities> en Rio Tinto http://www.riotinto.com/documents/Social_impact_assessment_guidance_2011_2014-espanol.pdf

IAIA : De SIA is een hoofdonderdeel van de gezaghebbende en grootste wereldwijde koepel op het gebied van impact assessments, de International Association of Impact Assessments www.iaia.org

NEN ISO : Elke gebruiker van een of meer NEN ISO modulen, zoals de veelgebruikte 9001 of 14001, is vanaf 2017 verplicht een High Level Structure te implementeren. Hierin staat wie de stakeholders zijn, in welke context men opereert en hoe de stakeholders worden betrokken :

<https://www.nen.nl/NEN-Shop/Vakgebieden/Managementsystemen/De-nieuwe-ISO/De-HLS-als-basis-nieuwe-ISO.htm>